

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen **vasárnap és csütörtökön**
Előfizetési ár: Az „**Ötthon**” havi melléklettel egészévre 7 frt.
A szépirodalmi melléklet nélkül
negyedévre 1 frt 25 kr., fél évre 2 frt 50 kr., egész évre 5 frt.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca, Pollák-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyílt-téri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt árjegyzék szerint számít fel.

Az állategészségügy.

Ugy látszik, hogy még a legképtelenebb politikai állapotot is meg lehet szokni. Az a zürzavar, mely január elsején minden politikai viszonyainkban bekövetkezett s a melyről azt hittük, hogy feltétlenül megakaszt minden akciót a közelet bármelyik ágában, szintén nem kivétel a megszokhatóság tekintetében. A törvényen kívüli állapot — immár bebizonyosodott egy hónap alatt — nem dönti halomra az állam-élet tényezőinek munkáját, sőt minél jobban hozzászoknak a viszonyok ehhez az állapotokhoz, annál jobban bebizonyosodik, hogy a modern állam szervezetét nem lehet csak úgy egyszerűen elaltatni, avagy hosszabb időre felfüggeszteni.

Az egyes kormányzati ágak — tapasztalván, hogy kiszámíthatatlanul hosszú időig húzódik a törvényen kívülség — már nem szorítkoznak az elkerülhetetlen folyó ügyek elintézésére, hanem felvették munkájuk fonalát ott, ahol december 31-ikén elhagyták. Kétségkívül az ország érdeke, hogy úgy legyen a dolog s hogy az újra felvett munka tényleg produktív is, mi sem bizonyítja jobban, mint az a javaslat, melylyel a földművelésügyi miniszter a mostani exlex-állapotban előlépett.

Az állategészségügyi szolgálat államosításáról szól ez a javaslat. A célja az, hogy az állami hatóságok közvetlen ügyvitelbe jusson a közszolgálatnak ez az ága, melyhez legvitálisabb gazdasági érdekeink, az állattenyésztés ügyének egész komplexuma tartozik.

Mindaddig olyan az állapot, hogy az állam tartozik rendbentartani, fejleszteni és vezetni állatkivitelünk sorsát, a nélkül, hogy az állatkivitel sorsfejlődésének alapja: az állategészségügy, az állam közvetlen ingerenciája alá tartoznék. Így tehát az állam, míg egyrészt köteles gondoskodni az állatkivitelről, nincs abban a helyzetben, hogy ennek alaptényezőjére befolyást gyakoroljon.

Nem titok az ország lakossága előtt, hogy jelenleg a helyi önkormányzat látja el az állategészségügy teendőit: a városok és községek mindegyike a maga területén. Sajnos: nem titok azonban a külföld előtt, hogy ezek a városok és községek miként teljesítik kötelességeiket.

Erre a két körülményre vezethető vissza az a sok akadály, melybe állatkivitelünk minduntalan ütközik. Mert a helyi önkormányzat nem felel meg, sőt nem is felelhet meg azoknak a követelményeknek, melyek a modern állategészségüghöz fűzhetők; viszont pedig a nemzetközi kereskedelem a maga épségének megóvása érdekében a legszigorúbb intézkedésekkel kell, hogy fellépjen mindenütt, ahol ennek szüksége mutatkozik.

Tulajdonképpen nem is csak a külkereskedelem, illetőleg az állatkivitel szempontjából tarthatatlan a mai állapot, hanem a belső forgalom, azaz állattenyésztésünk tekintetéből is. A dolog természete az, hogy egyegy állatjárvány ha keletkezik, hatásában nem szorítkozik az illető község területére, hanem gyorsan terjed s veszedelmessé válhat az egész országra. Nagyon sulyosan tapasztalhatuk ezt legutóbb a sertésvész alkalmból, mely megszámatlan milliókat emésztett fel a nemzet vagyonából s egy évtizedre megbénította állatforgalmunkat. És a mikor ilyen eset bekövetkezik, állategészségügyünk jelenlegi szervezete következtében lehetetlen a gyors, általános, egyöntetű és egyértelmű intézkedés. Rá kell bízunk az egyes kisebb területekre az incidentális intézkedést, a mi azt jelenti, hogy le kell mondanunk a feltétlenül gyors és célszerű rendelkezésről.

A mai korban ilyen állategészségügyi szervezettel prosperálni nem lehet. És minél tovább várakozunk a reformmal, annál sulyosabb alakul a helyzet. Hiszen retentő dolog az, hogy Magyarországon a mikor nincs járvány, évről évre 110—120,000 darab háziállat hull el, közel három millió forint értékben, a mikor pedig tényleg elér bennünket a járvány szerencsétlensége, akkor az elhullás 5—600,000 darabra emelkedik 10—12 millió forint értékkel. És ezek az elrettentő számok csak a közvetlen károsodást mutatják; de hol van az a kiszámíthatatlan kár, mely a tenyésztet visszacséséséből s még inkább a külföldi fogyasztópiacok elzárkózásából származik.

Semmi vitaközásnak nincs helye azon a ponton, hogy az állategészségügy az állam kezébe való. Nem lehet ebben az államhatalom terjeszkedését látni, mert hiszen ez nél-

külözhetetlen előfeltétele ama kívánalmaknak s igényeknek, melyeknek teljesítését mindenki az államtól várja. Hogyan teljesítse mindezeket az állam, ha nem adjuk kezébe az előfeltétel megszerzésére nélkülözhetetlen eszközöket?

Az állategészségügy államosítása — olyan formában, ahogy Darányi Ignác földművelésügyi miniszter mostani javaslata kontemplálja — új korszakot fog nyitni hazánk állattenyésztésében. Az a szervezet, melyet Darányi javaslata megállapít, olyan alap lesz, melyre méltán állhat a magyar kormány, mikor veterinar-szerződést akar kötni a külföld által. Mindaddig megtagadhatták a külföldi államok erre irányuló követelésünket, mert állategészségügyünk rendezetlenségére hivatkozhattak; most azonban, mihelyt életbelép a Darányi-féle javaslat, megszűnik a rendetlenség s Magyarország minden irányban szerződéssel biztosíthatja állatkivitelének érdekeit.

A gazdasági élet talajába mélyen belenyúl tehát a javaslat jelentősége. És a hivatása óriási annál is inkább, mert állattenyésztésünk lehetne az a forrás, melyből mezőgazdaságunk a sok csapás után erőt meríthetne s a gabonatermelés örökös változandóságai dacára bizonyos állandóságot létesíthetne a magyar nép legfőbb foglalkozásának. Az egész ország kell tehát, hogy örömmel fogadja a javaslatot és őszintén kívánja: vajha a viszonyok lehetővé tennék a nagy reform mielőbbi megvalósítását.

Az új bűnvádi rendtartást, mint az már az előző rendelkezésekből kltünk, 1900. jan. 1-ével lépteti életbe Erdély Sándor igazságügyi miniszter. Az életbeléptetés legnehezebb része tudvalevőleg az esküdtbíróságok megalakítása. Az összeírás, kiválasztás, és megalakítás előmunkalatai a törvény rendelkezése szerint egy egész évet vesznek igénybe s ez volt az oka, hogy eddig az eljárás többi részeinek is várakozni kellett. Az esküdtképes polgárok összeírása azonban most már országszerte folyik s annak adatai körülbelül májusig már az igazságügyminiszter előtt lesznek. Ezekből lesz csak megíthető, melyek azok a törvénytisztekek, amelyek területén nincsen megfelelő számu alkalmas független és magyarul tudó esküdtképes polgár. Ezek a területek esküdtzéki bírások tekintetében, a törvényben nyert felhasználás folytán, a szomszédos törvénytisztekekhez fognak csatol-

tatni s ennek megfelelőleg történik azután az esküdtbírók föllállítása. — Az új rend, mely három évtized kívánságát valósítja meg, számos személyi és dologbeli intézkedést is kíván, amelyek között van a nyilvános esküdtbíróági tárgyalótermek berendezése is. Maga ez az egy fóladat sem kicsiny, mivel számos törvényszék — pl. maga a pestvidéki törvényszék — sem bír a nagy nyilvánosság alkalmas teremmel. Az életbeléptetési rendeletek, amelyek mindezeket megoldják, még a nyári szünet előtt ki fognak bocsátatni és pedig olyan alakban, hogy a bíróságok lehető könnyen alkalmazkodhassanak a nagymérvű változásokhoz, amint az pl. a somás eljárásról szóló 1898. évi törvény életbeléptetésénél is jó sikerrel történt. A jövő év kezdetével a magyar büntető törvénykezés már mindenben az új eljárási kodex rendelkezései szerint fog továbbfolyni.

A polgári törvénykönyv szerkesztőbizottsága

f. hó 3-ikán E r d é l y S a n d o r igazságügyminiszter elnöklésével tartott ülésében a családjognak a rokonság és sógorokra vonatkozó alapelvek köréből a következő két kérdést vette tárgyalás alá: 1. A törvénytelen leszármazás mennyiben állapítson meg rokonságot? 2. A rokonsági izek számítási módjára nézve föntartassék-e a kánonjog elve vagy a római jog fogadassék-e el?

A bizottság dr. Sipőcz László előadó előterjesztése alapján az első kérdésre nézve abban állapodott meg, hogy a házasságon kívül született gyermek anyjához és anyjának rokonaihoz ugyanolyan családjogi viszonyban álljon, mint a törvényes gyermek. A természetes atyával és az atya rokonaival szemben azonban a törvénytelen leszármazás rokonsági kapcsolatot, vagyis családjogi viszonyt nem állapítson meg s a természetes apa, valamint ennek rokonsága és a házasságon kívüli leszármazói közti viszony a szükséghez képest az egyes intézmények keretében nyerjen szabályozást (így különösen a vérokonság házassági akadály és a természetes atya tartási kötelezettsége tekintetében). Arra való tekintettel azonban, hogy a gyermekek vallásáról szóló törvény (1894: XXXII. t. cikk 5. §), valamint az anyakönyvi törvény is (1894: XXXIII. t. cikk 41, 43) a természetes atya által elismert törvénytelen gyermekeket, mint külön csoportot említi s az atya által való elismeréshez jogkövetkezményeket fűz egyrészt a gyermekek vallásos nevelése, másrészt a törvényesítés szempontjából, a bizottság szükségesnek látja, hogy a törvénytelen gyermeknek a természetes atya által való elismerés magánjogi következményeket is vonjon maga után oly módon, hogy az ilyen elismert gyermekek természetes atyjuk után bizonyos esetekben törvényes öröklési jogot nyerjenek.

A rokonsági izeket a római jog s ennek alapján a legtöbb külföldi törvény a közbeeső nemzések száma szerint számítja (quot generationes, tot gradus); míg a kánonjog szerint a rokonsági fokot a közös törzselődtől való távolság határozza meg. Minthogy hazai jogunk mindaddig a kánonjogi számítást követte s törvényeink is azt tartják szem előtt, a bizottság többsége e számítási föntartása mellett nyilatkozott.

Az éhség örültjei.

A magyar földmivelő-népnek egy új betegséggel, a pellagrával foglalkozik fenti cím alatt Baross Károly, egy most megjelent röpiratában. A pellagra 1898-ban lépett

fel nagy mértékben az erdőlyrészi és a keleti magyarországi vármegyékben, mint szomorú eredménye az agrár-krízisnek és a nép fokozódó nyomorának.

A belügyminiszter egy dr. Niedermann Gyula min. tanácsos vezetésére alatt működő szakértő-bizottsággal tanulmányoztatta a kérdést, a mely bizottság magyarországi tanulmányútja után bejárta Olaszország pellagrás vidékeit is. A tudós kutatók hazánkban csak 3 vármegyét jártak be és mégis már 28 községben 80 pellagrás beteget találtak. Olaszországban százezre becslük a pellagrás betegek számát, a padovai tartományban pl. az utolsó decenniumban volt 13834 pellagrásbeteg, kik közül 3553, tehát 27-5 százalék lett elmebetegé.

A pellagra oka a nép nyomora, a rossz, különösen pedig a túlynyomólag tengerivel való táplálkozás. A pellagra ellen való védekezés tehát elsősorban gazdasági kérdés s a röpirat, amikor ismerteti a tudós kutatók érdekes jelentéseit és szól a szerzőnek személyes tapasztalatairól, egyúttal kiterjed a magyar agrárpolitika azon új feladataira, amelyek nemcsak a földmivelés jövedelmezőségét, de a földmivelőnek kenyerét, életmódját vannak hivatva kedvezőben befolyásolni.

Abban a fejezetben, a mely azt a kérdést fejtegeti, hogy »Mi a teendő?«, a szerző azt sürgeti, hogy tanítsuk a népet, miképpen termelje azokat az anyagokat, a melyek a jó, egészséges táplálkozáshoz szükségesek s arra, hogy miképpen használja fel, hogy konzerválja ezeket az anyagokat. Ugyszólván tanító és gazdaságilag nevelő processzuszt kell végig hajtani milliónyi emberen Magyarországon.

Ez az egyedüli mód, megszüradítani az országot a pellagra irtózatoss nyavalyájától és megakadályozni azt, hogy elöltünk generációk nevelkedjenek fel az örölszere predesztinálva, csak azért, mert nincs nekik mit enni.

Lássuk ennek az átalakító munkának az első lépését.

A pellagrát tanulmányozó tudós orvosok első kívánsága, hogy tápintézetek állítsanak fel. Helyes, ez a gyors segély, a sürgős mentés eszköze.

De — úgymond a szerző — én módosítom ezt a javaslatot. Ezeket a pellagrások menhelyeit én gazdasági alapra fektetném. Szereznek akár bérbe, akár tulajdonba közép 3—400 holdas birtokokat. Ide helyezzük el ezekbe a menhelyekbe a kezdődő, tehát még munkaképes pellagrás betegeket, hasonlóképp a kórházakból kikerülő üdülőket is, még pedig ha lehet, családostul. Részcsintém őket orvosi kezelésben, de egyúttal alkalmaznám őket a gazdaságokban és tanítanám arra, a mit fentebb részleteztem, tehát eddigi életmódjuk megváltoztatására, gabonát, burgonyát, zöldséget, gyümölcsöt termelni; baromfit, tengeri nyulat, kecskét, juhot, sertést nevelni; az asszonynepet pedig főzni, tejet, túrót, sajtot készíteni és egyes háziipari dolgokra.

A pellagrások menhelyeinek gazdasági is mind annak termelése és tenyésztésére lennének berendezve, amit ez a népség igényel és tömegesen állítanak elő a vetőmagot, tenyészanyagot. A mint a beteg felépült és maga és családja is megtanulta, hogy kell a jövőben élnie, akkor hazabocsátanám őket Isten hírével, ellátva egyúttal mindazon eszközökkel, mellyel új életüket megkezdhetik. Adnék nekik vetőmagvakat, egy törzs baromfit, egy törzs tengeri nyulat, egy-két kecskét, malacot, gazdasági eszközöket stb. Ezek a kigyógyult és tanított pellagrásbetegek volna a falukban a törzs, amelyet tovább kell fejleszteni. A mely faluban egy pár ilyen tanított család van, ott már nagyobb erővel lehetne hozzáfogni a népség életének átalakításához.

A pellagrámenhelyek létesítésével egyidejűleg, valóságos gazdasági felügyelet alá kellene venni a népet.

Szervezetre, egyénekre volna szükség, kik községről községre járva, folyton figyelemmel kísérik a gyógyult pellagrásokat és általában tanítanak a népet az új életmódra s az új táplálékok termelésére; egyúttal adna nekik vetőmagvakat és tenyészanyagot azokból az apró házi állatokból, a melyeket fentebb

felsoroltam, nagy tömegekben, hogy mindenkinek jusson belőlük.

És ez a hasznos munka minden évben nagyobb területre hatna ki, néhány év múlva behalózva az összes inséges vidékeket, megszüntetné a pellagrát és atalakítaná a szerencsétlen népek életét.

Az oláh parasztnak rossz a hira.

Azt mondják róla: lusta, tunya, elül egész nap dolog nélkül, magába mélyedve, a levegőbe bámulva.

Sajnos, ez így van.

De most tessék venni azt, a mit eddig a pellagráról tudunk és tessék megkérdézni az embertannal foglalkozó tudós férfiakat, hogy minő befolyással bírnak a nemzetekre, a fajokra az életviszonyok, különösen a táplálkozás.

Ha mindezt meggondoljuk, reájövünk csakhamar arra a gyanúra, hogy az oláh nép ismeretes tunyaságában, lelki fátságában nagy része van az általános és túlynyomólag tengerivel való táplálkozásnak.

A míg az a tengeritáplálék csak túlynyomó volt és elég volt, az oláh csak lusta, fátsult, tehetetlen faj volt generációkon át. Most pedig, a mikor a legutóbbi évtized növekvő nyomorúsága kizárólagos táplálékává tette a tengerit, a népek ezek a rossz tulajdonságai is tovább fejlődnek, marazmussa, búskomorságra, pellagrává — örületté.

Megvan a valószínűség arra, hogy az oláh népek ezek a visszatáplált tulajdonságai, tisztán a gyomor, a táplálkozás kérdésén alapulnak.

Ha ezt a népet újra neveljük testileg, megtanítjuk rendesen enni és élni és az enni-velőjét magának előállítani, egy generáció múlva egészen más ember lesz belőle.

Hogy ezután ebben a ma elcsigázott, nyomorult népességben, a gazdasági újateremtéssel együtt jöjjenek létre a lelki jó tulajdonságok is és hogy a testileg átalakított oláh nép — magyarra is legyen, az a kultuszminiszternek már sokkal könnyebb dolga lesz.

A megindított akció tehát emberbaráti voltán kívül tulajdonképpen a nemzetiségek egy nagy részének újateremtését, magyarra tételeit is vonná maga után.

Ujdonságok

Szentes, 1899. febr. 8.

— **Allami hivatalok belebbitése.** Több ízben szóvá tettük már azt a visszás helyzetet, hogy a kir. adóhivatal távol esik Szentesen a központtól és így nehézség, sok esetben tőrhetatlenné is válik a közönségnek ezen hivattal való közlekedése, melyhez sok esetben utalva van. Ugyanez áll a pénzügyőrségre is, mely ez idő szerint a városnak szintén jól kintesszén részén tanyáz. Most aztán maguk e hivatalok is érzik, hogy szükséges a középpontba bejónniok és e végből már érintkezésbe is léptek Szentes várossal, hogy az új bérépületének emelétén adna nekik helyet. Az adóhivatalnak 4, a pénzügyőrségnek hat szobából álló lakrésze volna szükségük és nézetünk az, hogy a város — a nagyközönség érdekében is okosan tenné, ha a kérelemnek helyet adna még az esetben is, ha talán nem kapna e helyiségekről olyan bért, mint magánbérletből, ami különben ki van zárva, miután a pénzügyőrség ma is 300 frt, az adóépítész pedig 400 frt évi bért fizet. A pénzügyőrség vezetője különben keres is az ő céljainak megfelelő a középpontban fekvő bérhelyiséget és aki ilyen neki felajánlhat, jól teszi, ha vele ez iránt személyesen érintkezésbe lép.

— **Pénzügyi közgyűlés.** Pénzügyzeteink közül ez évben a Központi Takarékpénztár volt zárszámadása kibocsátásban a legserényebb, mert tegnap már a rendes éves közgyűlést és megtartotta, mely a legnagyobb rendben folyt le és a melyen a rész-

vényesek az igazgatásnak és felügyelőbizottságnak — az előző évi számadások és ügyvitel tekintetében — a felmentvényt megadták. Az intézet takarékbetétje haladja a fél milliót, részvényességek 9 frt, tehát 6 százelek osztalék adott és e mellett, a tartalékoké alapszabályszerű növelésén túl, még több, mint 2900 frtot vitt át két évi felosztatlan nyeresémben a folyó évre.

— **Halalos beteg a váci püspök.** S c h u s z t e r Konstantin váci megyés püspök, az aszketa egyházi főúr haldoklik. Napok óta tartó kínos vívdása a halállal, megaldozott, meggyónt az agg főpö, ellátta az utolsó kenetelt és meghatóan vett búcsút püspöki udvara összes tagjától. Tüdővízenyő támadta meg a püspök mellkasát és — mint az orvosok mondják — az ő korában ebből a betegségből már nincs felgyógyulás. Talán mire e sorok napvilágot látnak, már kiszüvedett a nemeslelkű püspök, ki életében legszigorúbb volt önmagához, de fejedelmien bőkezű a jótékonyaság gyakorlásában.

— **A Kossuth-kör estelye.** A függetlenség 48-as Kossuth-kör vígjalmi bizottsága minden tekintetben meg lehet elégedve a kör termében általa, — az egyetemi kör tagjainak közreműködésével f. hó 5-én, vasárnap este rendezett hangverseny és táncmulatság eredményével, mert ez a kör erkölcsi sikerét gazdagította a mellett, hogy a könyvtárnak is hozott egy kis jövedelmet. A hangverseny K o v a c s László joghallgatónak a n ö k r ő l elmondott szellemes cserevével kezdődött, amit azonban a daegylet éneke előzött meg, mint megnyitói piész. Aztán C s e r g ő Károly joghallgató szavalt a M. K. o v a c s Gyulának »A r p á d s i r j a e« című lendületes költeményét mire V o l f i n g e r Antal joghallgató egy kuruc történetet olvasott fel, R á k ó c z y idejéből, saját dolgozatában. Az estélynek egyik legzajosabb hatást keltett pontja volt R a d i m e c z k y Lujza kisasszony jateka, aki M a k a i Emiltől »A s z e r n a d e« monológot játszotta végig igen kedvesen és sok rutinnal. Majd C z o b o r Ernő joghallgató olvasta fel »A z é n t i s z t e l e n d ő b a r á t o m e c.« rajzat, mire K o v a c s László P e t ő f i »A p o s t o l a b o l« szavalt el egy részletet. Kacagató volt C s e r g ő rajztársának programmon kívül előadott monológja, a kishirdetéseket újan nősülni készülő agglégényről s a daegylet népdalegyvelege méltóan zárta be a hangversenyt, mely sok gyönyörűséget hozott a szépségű közönségnek és melynek végeztével az ifjúság táncra perdült, hogy kiartó kedvvel aprózza a hajnalpirkadásig. A kitűnő sikerű mulatságban fölülfizettek: Mecs Balogh Lajos 4 koronát, Kristó Nagy Antal, dr. Vecseri Sándor, Sinóros Szabó Sándor 2—2 koronát, özv. Kátai Ágostonné 1 koronát. A szíves felülfizetőknek ez úton mond köszönetet, a rendezőségek.

— **Az 1900. évi párisi nemzetközi kiállítás.** magyar osztálya iránt kielégítő érdeklődés mutatkozik iparosaink, kereskedőink és mezőgazdánk körében. A bejelentések kellő számmal érkeznek be és már kevés terület áll a magyarországi végrehajtó bizottság rendelkezésére. A kiállítás magyar kir. kormánybizottsága most közhírré teszi, hogy a terület beosztása és az installációs munkálatok érdekében a bejelentési íveknek folyó hó végeig hozzá való beküldése kívánatos és a bejelentések elfogadása ezen időn túl nehézséges fog utközni. A magunk részéről figyelembe ajánljuk ezt a körülményt azoknak, akik a kiállításban részt venni szándékoznak, de ezt mindez ideig még be nem jelentették. Bejelentési ívek és úrlapok a világkiállítás magyar kormánybizottságánál, vagy a kereskedelmi és iparkamaránál bárkinek rendelkezésére állanak és egyszerű levelező lapon nyilvántartott kérelemre is készséggel megküldetnek.

— **Műkedvelői előadások.** Jeleztük lapunk előző számában, hogy a színház-megnyitásban résztvett műkedvelők társasága —

a bőjti évadra egy színházi előadás rendezését tervezi, a gazdasági egylet javára. Ez ügyben a jelzett értekezlet vasárnap délután meg is tartottak a kaszinóban, ami, or is kiválóztottak több szindarabot, melyeket meghoztatnak, átolvassanak, mielőtt véglegesen döntenének abban, több apróságból, vagy egész estét betöltő népszínmű vagy vígjátékkal állítsák be a műsort. Hogy 1—2 ilyen előadást rendeznek a bőjt alatt, ez határozatba ment. E társaságon kívül az Iparos ifjak önképző köre is megtartja a bőjten, lapunkban már jelzett műkedvelői előadását, melyet a kör érdemes elnöke: R á c z Zsigmond rendez. Az előadás napjával f. hó 26-át állapították meg és színrre hozzák M a r g i t a y Dezsőnek »C s e r e b o g á r e« című régi jó népszínművét. Ugy volt előbb, hogy az előadást az ipartestületi ház termében rendezik, valószínű azonban, hogy a tervtől ellátnak és ha a színháztermet méltányos árban sikerül megkapniuk, inkább ez alkalmasabb helyiségben tartják azt meg.

— **A férjmérgező asszony vád alatt.** K e l l e r Sándorné K a j t á r Ilonát, akit az a gyanú terhel, nem éppen ok nélkül, hogy — miután mostoha gyermekeit lab alól ellette — az urát is megmérgezte, hogy így a vagyonába beülhessen — a szegedi kir. törvényszék most már vád alá helyezte. Csongrádi az asszony, mos 35—37 éves és 20 éves korában ment nőül K e l l e r Sándorhoz, kinél még a mézesetek alatt történt aztán, hogy első házasságából maradt meg csecsemő, legkisebb gyermekét a fürdővízbe fulva találták. Ez 16 évet töltött. Két évvel ez után megfojtva találták az idősebb fiút és ekkor csak egy gyereket volt még életben a mostohák közül, a 22 éves Sándor, kit egy szép reggelen vasállal átűrva találtak az udvaron. E feltűnő gyermekpusztulás után az asszonyt minden esetben gyanú terhelte, de mert nem lehetett — konok tagadása mellett — semmit rábizonyítani, szabadon bocsátották. A mult évben végre férjét mérgezte el az asszony, erre ezúttal két tanú is vallja, hogy ő a gyilkos, hogy ő irtotta ki férjét és egész családját. Hogy K e l l e r mérgezés áldozata: ezt az országos vegyvizsgálat is megállapította immár. Így lett ez a szörnyeteg asszony vád alá helyezve, kinek borzalmas büntetésben nem sokára megtartják a végtérgegyalást.

— **Farsangi krónika.** Voltaképen nem is helyes ez a címzés, mert a farsang a végét járja, de a mulatságok atnyúlnak még bal formájában is a bőjtre és nem lehet határt szabni, mikor esik vége a farsangi és mikor indul sora a bőjti mulatságoknak, mert mulatság az mindegyike. A farsang legközelebbi vizsgálma a főgimnáziumi ifjúság szombati hangversenye lesz a színházteremben, melyet ugyanott bal követ. Aztán jön a farsang háromnap legérdekesebb mulatsága, a húshagyó keddre eső gazda-bál, mely szintén a színházteremben tartanak és amely kétségtelenül az évad legsikerültebb bálja lesz. E vigalomra a gyerekek — a meghívókön jelzett helyeken már előreváthatók, még pedig nemcsak a belépő személy- és családjegyek, hanem a páholy és emeleti erkélyszék jegyei is, amelyek ára: nagy páholy 2 frt 50 kr, kis páholy 2 frt és erkélyszék 1 frt. — A szegény izraelita iskolásokat felhúzó egylet szintén tancvigalmat rendez a színházteremben, még pedig f. hó 25-én. Ez a mulatság tehát már kívül esik a kalendáriumi farsangon, az úgynevezett bőjti évadra, de azért még farsangi bál lesz, miután izr. polgártársainknak akkor esik a farsangjuk. E bál megőhívót a napokban küldik szét.

— **Hat évi fegyház — gyujtogatásért.** Fiatal dorosmai legény büntügyét tárgyalta a bíróság, akit gyujtogatás és lopás büntetéssel vádoltak. S z ú c s Janos haza a mult évben Dorosmán kigyulladt, épen nyugovóra tértek a házbeliek, amikor tűznyelvек csapkodtak az ég felé, nagy világotosságot ter-

jeszte a sötét éjszakában. A gyanús kutyaugatásra fölébredt a gazda és sikerült is eloltani a tüzet. Megtalálták a csóvát is, melyből következtetni lehetett mindjárt a gyujtogatásra. A rendőrség megindította a vizsgálatot s a nyomok S z é l p á l N a g y Isvan házába vezettek, ahol hasonló posztót is találtak, mint aminőből a tüzes csóva készült. S z é l p á l r a különben is gyanakodott Szűcs, mert régi haragosa volt. A legényt rögtön letartóztatták; kérdezték, hogy miért tette e dolgot? »Bolond voltam« — felelte egykedvűen. Azóta vizsgálati fogságban van s epiicspszáti szinlett, hogy maniakusnak tartják. De a szinlétsé nem sikerült. — Most azután végtérgegyalásra került a sor, melynek folyamán a vádlott mindent tagadott, csak-hogy rávallottak. A törvényszék h a t é v l e g y h á z r a ítélte Szélpált, aki fölébbezett.

— **Öngyilkosság kísérelt.** Még csak most terinas volt K o v a c s Imre a kerékgyártóságban, de — úgy látszik, már is teli világfájdalommal. Lehet különben, hogy nem az, hanem egyéb körülmények érlelték meg gyerekesében a sötét tervet, hogy ifjú életét elemészti; de tény, hogy e rémletes terv kiviteléhez komolyan nekifogott és — hogy kiszabaduljon az árnyékvilágból, melyben a majsztar talán megis cibálja az inasgyerek kócos üstökét, kékkő-oladot ivott. No nem annyit, hogy belehaljon a méregitalba, hanem mégis eleget ahoz, hogy rajta a mérgezés tünetei mutatkozzanak. Persze e tünetek fájdalmasak és a szenvedés vallomásra bírta az Imre gyereket, akiehez aztán rögvest elhívták a betegpénztár orvosát, L ó v y Zsigmond drt. Az alkalmazott ellenszereknek megvolt a hatásuk: az Imre inas ma már túl van a halálveszedelmen és hogy belekóstolt az örök enyészetbe, talán megjött a kedve is az élethez.

— **Csendes Flórián lopásá.** Egy nap alatt letérgegyalta a törvényszék M a g a y bíró elnökkete alatt azt a nagy bűnpört, melynek vádlottja C s e n d e s Flórián, egy már több ízben büntetett szentesi munkáslegény. Valamennyi lopásait beismerte a vádlott, aki vizsgálati fogoly s úgy látszik, egyáltalán nem tartja valami nagy sornak azt a 12 lopást, amiket itt-ott elkövetett. Csak egyszer tagadott a vádlott; mikor kérdezték, hogy miért tagad, azt mondta: — »A csendőrök és a rendőrök ütöttek. Hol az egyik, hol a másik adott jó nagy csardást.« Két és fél évi fegyházra ítélte a bíróság Csendest, aki védőjével együtt fölébbezett. Az ügyesség pedig az ítélet súlyosbítása miatt.

— **Veszélyes kuruzslás.** A házi szerekkel való vajakoskodás rossz szokását nem hagyja a nép, akárhányszor megesis is, hogy az élele módja a kuruzslásnak áldozatot követel. A napokban is majdnem áldozata lett az ilyes vajakoskodásnak egy C s i f i Mari nevű 62 éves nagylegény asszony. Szokása volt gyomor-fájása ellen kékkődarabkakat nyeltesni. Ezt tette a napokban is, de vétségből olyan jókora darabot nyelt el az ő házi orvosságából, hogy csakhamar mérgezési tünetek mutatkoztak nála. Szerencsére idején hívták el hozzátartozói C z u k e r m a n Soma dr. kerületi orvost, aki ellenszerek alkalmazásával megmentette az öreg asszonyt az életnek.

— **A vizgázatlanság sebesülte.** A külső piacon nagy riadalmat keltett a napokban egy örületelen éragadott fogat, mely szerencsétlenséget is okozott. T ő t h Imrére volt ez a fogat, aki — mikor a kocsirolt lezállt a piacon széttekinteni, nem vette le a lovak istrángját. A vizgázatlanság magukra maradt Bucefalusok megriádhattak valamitől és erre örült vágatásnak eredve, ragadtak magukkal a kocsit árkon bokron át, miközben N ő t á r i Istvánt olyan szerencsétlenül ütöttek el a lábáról, hogy e közben súlyosan megsebesült.

— **Nekidühöd ártány.** K á t a i T ő t h Pál kanaszfi M o l n á r József királysági tanyáján, sertéshajtás közben rávágott botjával

az ártányra. Ezen aztán annyira nekidühödött a kan, hogy rávetette magát a szerencsétlen fiúra és tájékozó agyarával súlyosan megsebesítette.

— **Ismét orrvadászat.** Csak legutóbb írtuk, hogy egy mezdőr elvette egy tilosban vadászó atyafi fegyverét és ime, ismét megcsíptek egy orrvadászt. Ezúttal a csendőrnök a fogás érdeme, akik a napokban őrsön járva, egy M c s Antal nevű bérest értek a tilos vadászban. Persze, hogy elvették tőle a flintát és a fogásról jelentést tettek a rendőrségnél.

Selyem damaszt 75 krtól

14 ft 65 krig méterenként, — valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 ft 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát fogvasztóknak postabér** és vámentesen valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig postafordultával küldenek, **Henneberg G. selyemgyárai** (os. és k. udvari szállító) **Zürichben.** Magyar levezetés. Svájczba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. 5

Ismerkedés a vasúton.

Goldstein Samu kalocsai tanító az éjszakai vonattal Kalocsáról Szegedre utazott. Nagyon sokan voltak a II-ik osztály útsai, úgy, hogy a derék pedagógust egy I. osztályú fülkébe illették.

Ugyanitt ült már egy előkelő külsejű öreg úr, aki igen nyájasan fogadta a köszöntést. Goldstein Samu elrendezte a holmiját, aztán elővett a zsebéből egy újságot, leült és olvasásba merült. Soká olvasott, de valahogy mégis a végére jutott, az újságot szépen összehajtogatta, hogy zsebre tegye. De ekkor az öreg úr udvariasan arra kéri, kölcsönöznél neki az újságot néhány percre. Goldstein Samu megtette.

Most meg ő várta türelmetlenül, hogy az öreg úr az olvasásba beleunjon, mert szeretett volna felesegni egy kicsit. Jól esik az ilyenkor, mikor az ember utazik és aludni nem tud. A várt pillanat elérkezett, visszakapta az újságot, zsebre tette és nyájasan, leereszkedő hangon így kezdte a társalgást:

— Hová tetszik utazni?
— Királyhalmokig utazom.
— En Szegedig. Iskolagyekben utazom, tetszik tudni.
— On tanító?
— Igen. On persze nem az.
— Nem, én nem vagyok az. De azért nagyon szeretem a tanítókat és az iskola-gyék is érdekelnek.
— Igazán? No nem csodálom. Aki nem tanító, az mind érdeklődik az iskolagyék iránt. Csak volna ön tanító, nem nagyon mulattatnak akkor.
— Ugyan.
— Hígyje el. Mert nincs komiszabb mesterség a tanítóságnál. Ajajaj! micsoda foglalkozás ez! És hogy fizetik az embert. Tessék elhinni, nagy szegény ez az államnak. Persze, aki senki sem törődik mivélünk, szegény tanítókkal.

— Dehogyan nem, — ellenvéleményezi az öreg úr — hát a kormány. A kultuszminiszter...
Goldstein Samu nem engedte, hogy az öreg úr megkezdett mondatát befejezze.

— A kultuszminiszter? Kérem, ő exelenciája igen kitűnő miniszter volna, ha a magyarországi tanítók mind nagyságos urak volnának, akiknek a megelhetéshez semmi sem hiányzik, csak a miniszter elismerő levele, amivel ugyan-csak pazarul ellátja az iskola napszámait.

— Azt hiszem, a miniszter úr más úton is gondoskodik a tanítók anyagi helyzetének javításáról. Aztán sokan vannak, akik segítségére vannak. Egy egész minisztérium, csupa szakember. Ott van az államtitkár...

Goldstein Samu felkacagott:
— Az államtitkár? Persze hogy ott van. De azt kérdelem, hogy miért van ott? Igen azt kérdelem én.

Az előkelő öreg úr gondolkozva nyomkodja homlokát és vegre felel:

— Öszintén szólva, magam se tudom, miért van ott az államtitkár.

— No lássa; diadalmaskodik a tanító. Oh,

én jól ismerem. Hiszen az én államtitkárom. Nagy tudós az, kérem szeretettel, nagy zseni. Nem odavaló ember az kérem szépen. Ha én volnék a miniszter, elcsapnám.

— Oh, oh, — szörnyűkődött az úri ismeretlen.

— Igen, folytatta a tanító kegyetlenül szigorú hangon, — elcsapnám, de aztán őt nevezném ki a kultuszminiszterségre, mert igen nagy tudós az uram és nem ir annyi levelet, mint Wallacis ő exelenciája.

Az öreg úr mosolygott és folytatta a társalgást. Mikor a vonat Királyhalmokon megállt, vette a kis táskáját, hogy felszálljon. A kalocsai tanító ekkor elébe állott és bemutatta magát:

— Goldstein Samu vagyok.
— Én meg Zsilinszky Mihály a l a m t i k á r.

Az államtitkár barátságos kézszerítés után leszállt, Goldstein Samu meg leszállt. Csak Szegeden ocsudott fel kábulatából.

Százsor átgondolta az államtitkárral folytatott beszélgetést.

Kimondhatatlanul boldognak érezte magát, hogy nem azt mondta el az államtitkárnak, amit mi fentebb megírtunk. Mert mondhatta volna ezt is és akkor jó éjszakát. Teremtő Isten, mi lett volna vele, ha ő esetleg ilyen nyíltzívűen és ilyen túlzott szigorúsággal nyilatkozott volna. Sokkal okosabb volt, úgy beszélni, ahogy beszélt, szakemberhez méltó higadtsággal és köteles tisztelettel a felsőbbség iránt. Mert ha véletlenül jakobinuskodott volna, akkor nem maradt volna más hátra, minthogy körpótlási perit indítson a vasiták ellen, amiért egy II. osztályú jeggyel az I-sőbe tiltették, épen az államtitkár fülkéjébe.

No de hát! Istennek okos volt, amit az a körülmény is igazol, hogy az államtitkár kétszer is mondta a búcsúszóal:

— Igen örültem a szerencsének.

Irodalom.

A **»Vasárnapi Újság.** február 5-iki száma 16 képpel s a következő tartalommal jelent meg: **»Mária Lujza boigár fejedelemné» (arcképpel).** — **Költemények:** **»Bezerédi» Vargha Gyulatól.** — **»Téli álom» Lévy Mihálytól** — **»Regénytár:** **»Az öregek» Elbeszélés. Irta Mikszáth Kálmán (Goró Lajos eredeti rajzaival).** — **»A vadlilom» Irta Theuriet André, (a parisi kiadás eredeti illusztrációival).** — **»Shakespeareól.» Irta Szűry Dénes.** — **»A kis gourmand.» Roskovic Ignác festménye (képpel).** — **»Görög egyháznyelvi»** — **»A párduez nyaklancza.» Angol elbeszélés.** — **»A kámforta.»** — **»A sárkánylégőző» (képpel).** — **»Metianu János, az új nagyzebeni metropolita» (arcképpel).** — **»Patti Adeline és harmadik férje» (arcképpel).** — **»A royalista piktorok társasága» (Márk Lajos humoros tollrajzaival)** — **»Dívaltelvél.»** — **Irodalom és művészet, közintézetek és cyeletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendes heti rovatok.**

Vasárnapi Újság előfizetési ára negyedévre 2 frt; **»Politikai Újdonságok»**-kal együtt 3 frt. Merendelhető Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest IV. ker. Egyetem-u. 4 sz.) Ugyainnt megrendelhető a Képes Néplap-egyesületnél a magyar nép számára, egész évre csak 2 frt 40 kr, félévre 1 kr 20

Gazdászati és üzleti értesítés.

Szentes, 1899. február 4

A januári enyhe napok után a tegnapi nap megmutatta pár órai hőcéséssel, hogy milyen formán szokott a tél kinézni; — reménykedet mindenki a havazás lattara, hogy lesz egy kis hideg idő, melyben az óhajtott jégzsúkségletet be lehet szerezni. Az idő azonban ma enyhére változott, és a hó aligha éri meg a 24 órat.

Mindenféle üzleti forgalom majdnem teljesen szünetel. — A gabna árakat következőleg jegyezhetjük.

Búza mm. ja 78 klos. 9 frt 50; 76—77 klos. 9 frt 20—9 frt 30

Zab köbke 3 frt 20.

Arpa köbke 4 frt 40.

Kukorica 4 frt 20—30.

Szalonna mm. 45—46 frt.

Hízott sertés tisztsza vágásra 41—42—43 kr. különként

Laptulajdonos és felelős-szerkesztő: **Dr. MATÉFFY FERENC**

Társ-szerkesztő: **BÁNPALVI LAJOS.**

Hirdetmény.

Szentes város tulajdonát képező szálloda úri-útcái szárnyában egy tágas **bolthelyiség** f. évi április hó 24-től, haszonbérbe kiadó.

Ertekezni. lehet alólirott nál.

Szentes, 1899. február 4.

3—2

Novobáczky Győző,
gazd. tanácsnok.

Egy jó házasság.

Fiatal, barna, 27 éves, önálló kereskedő e már nem szokatlan úton óhajt magának feleséget szervezni. A kik némi hozománnyal bírnak, ajánlataikat lehetőleg arcképpel ellátva „**Boldog házasélet**” címen küldjék e lap kiadóhivatalába. Titoktartás biztosított.

2—1

Másolat.

Hirdetmény.

A **»Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete»** ez évi rendes közgyűlését folyó évi március hó 5 én d. e. 10 óraker tartja meg az intézet saját helyiségében (Budapest. V. Bálvány-utca 19. szám.) Napirend. 1.) Az évi üzlet-eredményről való igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentés tárgyalása. 2. Zárszámadások felülvizsgálása és az évi mérleg megállapítása. 3. A tiszta jövedelemről való rendelkezés. 4. A kilépés folytán megürült 3 igazgatósági tag helyének betöltése. 5. A felügyelő bizottság tagjainak megválasztása és díjaztatásának megállapítása. — Az alapszabályok 27. §a szerint az intézeti adósok is tagjai lévén az intézetnek, ezek a 28. §. szerint magukat a közgyűlésen törvényhatóságoként alakított gyűlésükön választott meghatalmazottjaik által képviselhetik, s záloglevelekben felvett kölcsöneik együttes összegének minden 250.000 frtja után egy-egy képviselőt választhatnak, azonban kizárólag csak az intézeti tagok köréből. Felhivatnak ennél fogva a Csongrádvármegye területén lakó adósok, hogy a mennyiben magukat a fentjelzett napon tartandó rendes közgyűlésen képviselteni óhajtják, az általuk összesen felvett 418.200 frtnyi záloglevél kölcsön után 1 azaz egy képviselő megválasztása céljából Szentesen, az alispáni ellogagó teremben 1899. február 19-én d. e. 10 óraker tartandó választó gyűlésen megjelenni s részvételi jogosultságukat igazoló fizetési könyvéket magukkal hozni sziveskedjenek.

Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete
igazgatósága.